

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus IV. De Sacramento Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

„nam, indigent eruditoribus, à qui-
 „bus instruantur de his, quæ pertinent
 „ad modum certaminis: ideo in bellis
 „materialibus constituuntur Duces &
 „Centuriones, per quos alii gubernen-
 „tur. Et propter hoc etiam ille, qui
 „accipit hoc Sacramentum, ab alio te-
 „netur, quasi per alium in pugna Spi-
 „rituali erudiendus. „ 2do. Quia per
 hoc Sacramentum confertur homini per-
 fectio Spiritualis ætatis: ideo ille, qui
 ad hoc Sacramentum accedit, sustenta-
 tur ab alio sive patrino, quasi adhuc
 Spiritualiter imbecillis & puer.

Secundà. Episcopus leviter in maxilla

cædit, quem chrysmate confirmat, Ra-
 tionem dat S. Carolus Borromæus. 1mo
 Ut sciat homo Christianus se jam mili-
 tem esse, cujus pugna & Victoria elu-
 cet in patiendis injuriis non in illis infe-
 rendis. 2do. Ut sciat se esse in Christia-
 na militia constitutum, in qua non hu-
 jus vitæ commoditates & commoda quæ-
 rat, sed incommoda potius, atque ad
 mala multa patienter ferat. 3to. De-
 mum, ut intelligat officii sui esse in
 acie stare, tela, quæ ab hoste veniunt,
 observare, ita ut quamvis illis telorum
 ictibus corpus, honor, opesque lædan-
 tur; anima tamen nullo pacto lædatur.

TITULUS IV.

DE

Sacramento Eucharistiæ.

DE Sacratissimo hoc Sacramento
 cùm Theologi Scholastici tum
 Canonistæ tractant. Nos secun-
 dùm præscriptam operis præ-
 sentis methodum partim quid scholasti-
 cè, partim quid canonicè de eo deliba-
 bimus; acturi §. 1. De nomine Eucha-
 ristia. 2do. De ratione Sacramenti. 3to.
 De transubstantiatione. 4to. De præsen-
 tia Christi. 5to. De susceptione tanti
 Sacramenti. 6to. De sacrificio Missæ.

7to. De auditione Missæ. Reliquos ti-
 tulos Canonicos ad hanc materiam per-
 tinentes, quales sunt titulus 40. de con-
 secratione Ecclesiæ & Altaris; titulus 41.
 De celebratione Missæ & Sacramento
 Eucharistiæ; titulus 44. De custodia
 Eucharistiæ: Summæ Canonicæ refer-
 vantes, ad eamque benevolam Lecto-
 rem & Juris Canonici Candidatum re-
 mittentes.

§. Primus.

D E

Nominibus Eucharistiæ.

Quæres Primò. Quibus nominibus hoc Sacramentum appellatur?

R. Sequentibus: Dicitur enim 1mò Eucharistia. *Can. multi. 84. caus. 1. q. 1.* 2dò Panis & Calicis Sacramentum. *cit. Can. multi.* 3tò Mysterium fidei. *In Canone Missæ. Magnum & pavendum mysterium. Can. quid sit. 73. de Consecrat. dist. 2.* 4tò Mysterium unitatis. *Cap. firmiter. 1. §. una verò. de Sanctissima Trinit. 5tò Communio, unitatis signum, vinculum charitatis, concordie symbolum, Panis super substantialis, animæ vita, perpetua sanitas mentis, Panis Angelorum. Trident. Sess. 13. cap. 8. de Eucharistia. 6tò Perpetua redemptionis oblatio. Can. quia Corpus. 35. de Consecrat. dist. 2. 7tò Hostia salutaris. Cap. sanè. 10. de Celebrat. Missar. 8tò Sacrificium. *Cit. cap. firmiter.* 9tò Cæna. *Gloss. in cit. cap. firmiter.* 10mò Missa. *Cap. Presbyterum. 2. de Clerico agrotante.* 11mò Viaticum. *Cap. quod in te. 11. de Pœnit. & remiss.**

Quæres secundò. Unde vocatur Eucharistia?

R. Ab eu, quod est bonum: & charis, quod est gratia: hoc est: bona gratia. *Gloss. in Clement. 1. de Privileg.*

Quæres tertio. Quare appellatur bona gratia?

R. Quia Salvator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem in hoc Sacra-

mento divitias divini sui erga homines amoris effudit. *Trident. Sess. 13. cap. 2.* Ut præcipuum & insigne memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcelsum & venerabile Sacramentum: memoriale mirabile ac stupendum, delectabile, suave, tutissimum ac super omnia pretiosum. *Clement. unic. de Reliq. & Veneration. Sanct.*

Quæres quarto. Quare dicitur Panis ac Calicis Sacramentum?

R. "Quia Panis est in Altari usitatus, ante verba Sacramentorum: ubi accessit consecratio de Pane fit caro Christi. *Can. Panis. 55. dist. 2. de Consecrat.*

Quæres quinto. Quare est mysterium fidei?

R. Quia aliud videtur, aliud intelligitur: quod videtur speciem habet corporalem, quod intelligitur fructum habet Spiritualem. *Can. quid sit Sanguis. 73. de Consecrat. dist. 2.*

Quæres sexto. Quare mysterium unitatis nominatur?

R. 1mò. Quia in hoc Sacramento accipimus nos ipsi de suo, quod accepit ipse Christus de nostro. *Cit. cap. firmiter. de S. Trinit.*

R. 2dò. Quia Christus in Ecclesia reliquit hoc Sacramentum tanquam symbolum ejus unitatis & charitatis, quâ Christianos omnes inter se conjunctos

&

& copulatos esse voluit. *Trid. Sess. 13. in proem.*

Quæres septimò. Quare synaxis vel communio nuncupatur?

R. Quia communicatione hujus Sacramenti copulamur in uno illo corpore, cujus Christus caput existit, cuique nos tanquam membra arctissimâ Fidei, Spei, & Charitatis, connexioni adstrictos esse voluit. *Trident. cit. cap. 2.*

Quæres octavò. Quare Viaticum dicitur?

R. Quia omnibus decedentibus ex hac vita ad iter æternitatis velur Viaticum conceditur. *Cap. quod in te. II. de Pœnit. & remiss.*

Quæres nonò. Quare Hostia appellatur?

R. Quia in una Ecclesia Catholica hoc Sacramentum vera Hostia redemptoris immolatur. *Can. quia. 22. caus. 24. q. 1. de qua canit. Gloss. in cap. sanè. 10. de Celebrat. Miss.*

Salve lux mundi, Verbum Patris, Hostia vera,

Viva caro, Deitas integra, verus homo.

Quæres decimò. Quare nominatur Sacrificium?

R. "Quia sicut se Christus pro nobis per passionem & mortem suam acceptabile sacrificium DEO Patri obtulit, ut ipse esset Sacerdos, qui & sacrificium.

„cium. *Can. Sacerdos. 89. de Consecrat. dist. 2.* Ita in confectione hujus Sacramenti idem ipse Sacerdos est & sacrificium. *Cit. cap. firmiter.*

Quæres undecimò. Cur cœna dicitur?

R. Quia postquam in cœna ultima typicum Pascha fuit completum, & agni carnes Christus cum Apostolis comedit, assumpsit Panem, & ad verum Paschæ transgressus est Sacramentum. *Can. accipite. 88. de Consecrat. dist. 2.* In hac cœna fuit Dominus JESUS ipse Conviva & convivium, ipse comedens, & qui comeditur. *Can. nec Moyses. 87. de Consecrat. dist. 2. ubi Gloss.*

Rex sedet in cœna, turbâ unirus duodenâ,

Se tenet in manibus, se cibatur ipse cibus.

Quæres duodecimò. Quare Missa vocatur?

R. Quia in hoc Sacramento à Patre nobis mittitur Filius DEI, Missus cœlestis. De quo in *cit. Can. quid sit Sanguis. de Consecrat. dist. 2.* "Quis fidelium „dubium habere possit in ipsa immolationis hora ad Sacerdotis vocem cœlum aperiri? In illo JESU Christi mysterio Angelorum choros adesse? summa & ima Sociari, terrena cœlestibus „jungi, unum ex invisibilibus atque „visibilibus fieri,

§. Secundus.

D E

Ratione Sacramenti.

Quæres primò. An Eucharistia Sacramentum?

R. Commune hoc Sanctissimæ Eucharistia cum cœteris Sacramentis est, quod

M m 2 sit

276 *Titulus quartus. De Sacramento Eucharist.*

fit Symbolum rei Sacrae, & invisibilis gratiae forma visibilis. *Trident. Sess. 13. cap. 3.*

Quæres secundò. "In quo hoc Sacramentum reliquis est excellentius?"

R. "Illud in ea excellens & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur; at in Eucharistia ipse sanctitatis Author ante usum est. *Trident. loc. cit.*

Quæres tertio. An Eucharistiae Sacramentum simpliciter dignissimum?

R. Nihil in Sacrificiis majus esse potest, quam Corpus & Sanguis Christi: nec ulla oblatio hac potior est, sed hæc omnes præcellit. Nullum ergo Sacramentum dignius est isto, quantum in se ipso est. Quatuor enim modis unum Sacramentum est dignius altero, scilicet ratione efficaciae, ut baptisumus: Ratione Sanctitatis, ut Eucharistia: Ratione significationis ut conjugium: Ratione conferentis, ut confirmatio. *Can. nihil. 8. de Consecrat. dist. 2. junct. Gloss.*

Quæres quarto. Qualiter res Sacramenti & Sacramentum hæc distinguuntur?

R. Subtiliter distinguendum est inter tria, quæ sunt in hoc Sacramento discreta: videlicet formam visibilem, veritatem corporis, & virtutem Spiritualem; Forma est Panis & Vini; Veritas est Carnis & Sanguinis, virtus est unitatis & charitatis. Primum est Sacramentum, & non res. Secundum est Sacramentum & res. Tertium est res & non Sacramentum. *Cap. cum Martha. 5. de Celebrat. Miss.*

Quæres quinto. In quo formaliter consistit ratio Sacramenti?

R. Eucharistia formaliter consistit in duobus: visibili elementorum specie, & invisibili Domini nostri JESU Christi Carne & Sanguine. *Can. hoc est. 48. de Consecrat. dist. 2.* Species importantur in recto, corpus Christi respicitur in obliquo.

Quæres sexto. Quando incipit esse Sacramentum?

R. Dum Panis est; nullum est ibi Sacramentum: quia nihil significat: sed cum incipit transire in corpus Christi (non moru successivo sed instantaneo) statim Species Panis incipit significare corpus Christi & esse Sacramentum. *Gloss. in Can. Panis. 55. de Consecrat. dist. 2.*

Quæres septimo. Quæ materia hujus Sacramenti?

R. Materia Corporis Christi est Panis usitatus. *Cir. Can. Panis.* Panis triticeus. *Eugen. IV. in Decret. Armenor.* non Farina sola, aut Aqua sola: nisi utrumque adunatum fuerit & copulatum, & Panis unius compage solidatum. Quod si melle vel alio liquore fuerit farina aspersa, nunquid transubstantiatur ille Panis corpore Christi? Non. *Can. sic in Sanctificando. 2. de Consecrat. dist. 2. junct. Gloss.* Sive in azimo, sive fermentato Pane triticeo Corpus veraciter conficitur. *Concil. Florent. in Decreto union. Græcor.* In Ecclesia Latina in azimo confici debet. *Cap. fin. de Celebr. Missar.* Materia Sanguinis est Vinum de vite. *Eugen. IV. in Decret. Armenor.* Vinum aquâ mixtum. *Cap. perniciosus. 13. de Celebrat. Miss.*

Quæres

Quæres octavo. Quare vino calicis aqua necessariò miscenda?

2. Calix Dominicus juxta Canonum præcepta vino & aqua permistus debet offerri: quia in aqua populus intelligitur, in vino ostenditur Sanguis Christi. Ergo cum in calice vino aqua miscetur, Christo populus adunatur, & credentium plebs ei, in quem credit, copulatur & jungitur. *Can. cum omne. 7. de consecr. Dist. 2.* Alias rationes hujus præcepti Ecclesiastici affert *Trident. Sess. 22. cap. 7.*

Quæres nono. Quæ forma hujus Sacramenti?

2. Forma panis est: *Hoc est corpus meum. Can. quia corpus. 35. De consecrat. dist. 2.* Forma vini: *Hic est calix sanguinis mei novi & aterni Testamenti, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Quamvis enim in Evangelio non legatur: *novi & aterni Testamenti, mysterium fidei:* credimus tamen quod formam verborum, sicut in canone reperitur, & à Christo Apostoli, & ab Apostolis eorum acceperint Successores. *cap. cum Martha. 6. de celebrat. Miss.*

Quæres decimo. Quis minister hujus Sacramenti?

2. Nemo potest hoc Sacramentum conficere, nisi Sacerdos, qui rectè fuerit ordinatus secundum claves Ecclesiæ, quas concessit Apostolis eorumque Successoribus JESUS Christus. *cap. firmiter. De summ. Trinit.*

Quæres undecimo. An Eucharistia unum vel plura Sacramenta?

2. Plura sunt Sacramenta propter

specierum pluralitatem, & unum est Sacramentum, quia unus sub utraque specie Christus. *Gloss. in can. panis. 55. de consecrat. dist. 2.* Accidentia panis sunt tantum Sacramentum corporis Christi, & accidentia vini sunt tantum Sacramentum Sanguinis Christi: quamvis sub qualibet specie sit totus Christus. *Gloss. in can. comperimus. 12. de consecr. dist. 2.*

Quæres duodecimo. Quare cultu hoc Sacramentum est colendum?

2. Cultu latriæ, qui vero DEO debetur. *Trid. Sess. 13. cap. 5.* ideo modo quod generaliter scribitur: ut in nomine JESU omne genu flectatur singuli singulariter in se ipsis implentes, præcipuè dum aguntur missarum Sacramentaria, flectunt genua cordis sui. *Cap. decet. 2. de immunit. Eccles. in 6. 2. ad.* Hoc Sacramentum in loco mundo & clauso cum omni reverentia est asservandam. *cap. 1. de custod. Euchar. Gloss. in can. semel. 52. de consecrat. dist. 2. ita canit:*

Clauditur hoc vase nostri pia victima Phasæ,

Viva, salutaris, semel in cruce, semper in aris.

3. In processibus reverenter & honorificè per vias & loca publica circumferendum. *Trident. l. c. 4. ad.* Ad infirmos cum omni reverentia & timore, semper cum lumine, cum sit candor lucis aternæ, ut ex hoc apud omnes fides & devotio augeatur, à presbyteris ferendum est & referendum. *Cap. sanè. 10. de celebr. missar.*

§. Tertius.

D E

Transubstantiatione.

Quæres primò. An possibile, quòd panis & vinum in corpus & Sanguinem Christi convertatur?

Re. Affirmativè. Si tanta vis est in sermone Domini JESU, ut inciperent esse quæ non erant: quantò magis operatorius est, ut sint, quæ erant, & in aliud commutentur. *Can. panis. 55. de consecrat. dist. 2.* Sermo igitur Christi, qui potuit ex nihilo facere, quod non erat, non potest ea, quæ sunt, in id mutare, quod non erant? non enim minus est novis rebus dare, quàm mutare naturas. *Can. reverà. 69. ibid.*

Quæres secundò. An panis & vinum in consecratione corpus & Sanguis Christi fiant?

Re. Sermo Christi conficit hoc Sacramentum, & sic quod erat panis ante consecrationem, jam corpus Christi est post consecrationem: & Vinum cum aqua in calice mistum fit Sanguis consecratione verbi cœlestis, *cit. can. panis.*

Quæres tertio. An in Sacramento substantia panis & vini maneat?

Re. Negativè. Licet figura panis & vini ibi sit, omninò nihil aliud quam caro Christi & Sanguis post consecrationem credenda sunt. *Can. omnia. 74. de consecrat. dist. 2.* Remanet sola spe-

cies sive similitudo illarum rerum, quæ ante fuerunt, scilicet panis & vini. *Can. species. 34. ibid.*

Quæres quarto. Qualiter conversio panis & vini appellatur?

Re. Jam ante quinque fere sæcula in Concilio Lateran. sub Innoc. III. ut refertur in *cap. firmiter. de sum. Trinit.* appellata fuit *Transubstantiatio.*

Quæres quinto. Quando fit Transubstantiatio?

Re. Ad prolationem istius: *Hoc est corpus meum*, Transubstantiatur panis in corpus, & ad prolationem istius: *Hic est Sanguis meus &c.* Vinum convertitur in Sanguinem. *Gloss. in can. cum omne. 7. & can. quia corpus. 35. de consecrat. dist. 2.*

Quæres sexto. An non vinum etiam in corpus, & panis in Sanguinem Christi transubstantiantur?

Re. Hæc propositio non est concedenda: *Vinum transubstantiatur in corpus Christi.* Quamvis enim ubicunq; est caro, ibi est Sanguis: sed caro est ibi per Transubstantiationem, & Sanguis per commixtionem, sicut anima est ibi per unionem. *Gloss. in can. comperimus. 12. de consecr. dist. 2.*

Quæres septimò. Quot circa conversionem aquæ catholicæ sunt sententiæ?

Re. Innoc. III. in *cap. cum Marthe. 6.*

de

„ de celebr. Miss. refert tres: 1. Aliqui-
 „ bus videtur, quod cum de latere
 „ Christi duo præcipua fluxerint Sacra-
 „ menta: redemptionis in Sanguine, ac
 „ regenerationis in aqua, in illa duo
 „ Vinum & aqua, quæ commiscetur
 „ in calice, divinâ virtute mutantur,
 „ ut in hoc Sacramento plenè sit veri-
 „ tas & figura.

„ 2. Alii tenent, quod aqua cum vi-
 „ no transubstantietur in Sanguinem,
 „ cum in vinum transeat vino mixta:
 „ licet phisici contrarium asseverent,
 „ qui aquam à vino per artificium pos-
 „ se asserunt separari.

„ 3. Præterea dici potest, quod aqua
 „ non transit in Sanguinem, sed rema-
 „ net prioris vini accidentibus circum-
 „ fusa.

Quæres octavo. Quænam ex his sen-
 tentiis probabilior?

„ R. Inter opiniones prædictas illa
 „ probabilior judicatur, quæ asserit
 „ aquam cum vino in Sanguinem trans-
 „ mutari, ut expressius eluceat proprie-
 „ tas Sacramenti. *cit. cap. cum Martha.*

Quæres nono. An aqua mediatè vel

immediatè in Sanguinem convertatur?
 „ R. Mediatè; quia non transeunt duo
 „ in Sanguinem, sed vinum quod aquam
 „ sibi incorporavit. *Gloss. in cit. cap. cum
 Martha. Verb. cum vino.*

Quæres decimo. Si post consecratio-
 nem aliud vinum mittatur in calicem,
 an illud in Sanguinem Christi conver-
 tatur?

„ R. Illud non transit in Sanguinem,
 „ nec illi commiscetur. sed accidentibus
 „ prioris vini commixtum, corpori, quod
 „ sub eis latet, undique circumfunditur,
 „ non madidans circumfusum. *cit. cap. cum
 Martha.*

Quæres undecimo. Si post consecra-
 tionem modicum aquæ affundatur, an
 illud in vinum convertatur?

„ R. Affirmative: quia sic aqua appo-
 „ sita vini Saporem amittit. *cit. cap. cum
 Martha.*

Quæres duodecimo. Si gutta vini con-
 secrati alteri liquori commiscetur, an
 corpus & Sanguis Christi maneant?

„ R. Tamdiu est corpus Christi, quam-
 „ diu sunt accidentia vini. *Gloss. in can. si
 per ebrietatem. 28. de consecr. dist. 2.*

§. Quartus.

DE

Præsentia Christi.

Quæres primo. An error veram &
 realem Christi in Eucharistia præ-
 sentiam negans ante exortas nostri tem-
 poris hæreses condemnatus fuerit?

„ R. Prima hæresis in discipulis Chri-
 „ sti velut à duritie ejus sermonis facta
 „ est. Cum enim diceret: *nisi quis man-
 „ ducayerit carnem meam, & biberit San-
 „ guinem*

„guinem meum, non habebit vitam aeternam, illi non intelligentes (carnem quippe sic intellexerunt, quomodo in cadavere venditur, aut macello dilaniatur) dixerunt adinvicem: Durus est hic sermo, quis potest eum audire? Et separaverunt se ab illo: discedentibus illis instruxit eos, qui remanserunt: Spiritus est, inquit, qui vivificat, caro nihil prodest, verba quæ locutus sum ad vos, Spiritus & vita sunt. *Can. prima. 44. de consecr. dist. 2.* Ex eo verbo: mysterium fidei, munimentum erroris quidam trahere putaverunt, dicentes in Sacramento Altaris non esse corporis Christi & Sanguinis veritatem, sed imaginem tantum & speciem & figuram. *cap. cum Martha. 6. de celebr. Miss.* Hunc errorem Berengarius relapsus in secunda palidonia circa annum 1059. revocavit, ut refertur in *can. Ego. 42. de consecr. dist. 2.*

Quæres secundò. An vera Christi caro & verus Sanguis sit præsens?

R. Caro ejus est, quam forma panis operam in Sacramento accipimus, & Sanguis ejus, quam sub vini specie & sapore potamus. *Can. hoc est. 48. de consecr. dist. 2.*

Quæres tertio. Quare Christus sub specie aliena præsens esse voluit?

R. Quia Christum vorari dentibus fas non est, voluit Dominus hunc panem & vinum in mysterio verè carnem suam & Sanguinem suum consecratione Spiritus S. potentialiter creari. *Can. utrum. 72. de consecr. dist. 2.*

Res occultatur? quare quia si videatur,

Forſitan horreres, & manducare timeres.

Gloss. in can. semel. 51. de consecr. dist. 2.

Quæres quarto. Quid vi verborum præsens est?

R. Corpus est sub specie panis, & Sanguis sub specie vini ex vi verborum: ipsum autem corpus sub specie vini, & Sanguis sub specie panis, ac anima sub utraque specie vi naturalis illius connexionis & concomitantie, qua partes inter se copulantur, & demum divinitas propter admirabilem illam ejus cum corpore ac anima hypostaticam unionem. *Trident. sess. 13. cap. 3.*

Quæres quinto. An æquè sit præsens, sive bonus sive malus Sacerdos consecret?

R. Nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote: quia non in merito consecrantis, sed in verbo efficitur Creatoris, & in virtute Spiritus S. Si enim in merito esset Sacerdotis, nequaquam ad Christum pertineret, Nunc autem sicut ipse est, qui baptizat, ita ipse est, qui per Spiritum S. hanc suam efficit carnem, & transit vinum in Sanguinem. *Can. utrum. cit.*

Quæres sexto. An omnes æquè multum in hoc Sacramento de corpore Christi accipiant?

R. Sive plus sive minus quis inde percipiat, omnes æqualiter corpus Christi integerrimè sumunt, & generaliter omnes, & specialiter unusquisque. *Can. quid sit. 73. de consecr. dist. 2.*

Quæres septimo. An idem corpus in omnibus hostiis?

R. Sicut

R. Sicut divinitas verbi DEI una est, quæ totum implet mundum, ita licet multis locis & innumerabilibus diebus illud consecratur corpus, non sunt tamen multa corpora Christi, neque multi calices: sed unum corpus Christi & unus Sanguis cum illo quod sumpsit in utero Virginis, & quod dedit Apostolis. *Cir. can. quid sit.*

Quæres octavo. An sit Christus semper integer?

R. Quotidiè ipse comeditur & bibitur in veritate: sed integer & vivus, atque immaculatus manet. *Cir. can. quid sit.*

Quæres nono. An Christus sit in loco?

R. Corpus Christi non circumscribitur loco: quia non est tantus locus, quin in minori esse possit: sed ubicunque est pars, sive dicas pars speciei, totum corpus est, sive pars corporis Christi, id est pes, manus, totum corpus est. *Can. ubi pars. 78. de Consecrat. dist. 2. junct. Gloss.*

Quæres decimo. An omnia membra mixta sint, ut ubi est caput, ibi mixti pes & manus?

R. Negativè sed ubi pars, ibi totum, quia non majorem occupat locum quam pars, & e converso, cum sit quasi

Spirituale. *Gloss. in cit. Can. ubi pars.*

Quæres undecimo. Annon Christus visibilis sit præsens?

R. Est ipse visibilis præsens, & non est ipse, ipse invisibiliter, non ipse visibiliter. *Can. non hoc. 45. de Consecr. dist. 2. Caro carnis, & Sanguis Sacramentum est Sanguinis: carne & Sanguine utroque invisibili, intelligibili, Spirituali, significatur visibile D. N. J. C. corpus palpabile, plenum gratiâ omnium virtutum, & Divinâ Majestate. Can. hoc est. 48. de Consecr. dist. 2.*

Quæres duodecimo. Quomodo accidentia in Sacramento existunt?

R. Manet ponderositas cum accidentibus aliis, & tamen nihil est ibi ponderosum. In his omnibus cedit natura miraculo, & virtus supra consuetudinem operatur. *Gloss. in Can. si per negligentiam. 28. de Consecr. dist. 2. Quid quæris naturæ ordinem in Christi corpore, cum præter naturam sit ipse partus ex Virgine. Can. revera. 69. de Consecr. dist. 2. Hinc Glossa in cit. Can. semel.*

Ut sine subjecto dependet in aëre nubes,

Et centrum terræ pelagi sustentat abyssus,

Sic vini color, & sapor est, Panis quoque pondus.

§. Quintus.

D E

Susceptione Eucharistiæ.

Quæres primo. Quot modis Eucharistiâ sumi potest?

R. D. Schmorrenberg Instit. J. Can.

R. Duobus modis manducatur Christus: uno modo Sacramentaliter, quod

N n bonis

bonis & malis competit, alio modo Spiritualiter, cum per fidem & dilectionem cooperantem accipitur. *Can. quid est. 46. de Consecr. dist. 2. junct. Gloss.*

Quæres *secundò*. Quæ inter dignè & indignè sumentem differentia?

R. Quomodo de dignè sumente Christus dicit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo: ita de indignè sumente dicendum: quia non in me manet, nec ego in illo, & si accipit Sacramentum, acquirit magnum tormentum. *Cit. Can. quid est.* Sicut Judas, cui buccellam tradidit Dominus, non malum accipiendo, sed malè accipiendo, locum in se Diabolo præbuit; sic indignè quisque sumens Dominicum Sacramentum, non efficit, ut, quia ipse malus est, malum sit, aut quia non ad salutem accipit, nihil acceperit; corpus enim Domini & Sanguis Domini nihilominus erat in illis, quibus dicebat Apostolus: qui manducat indignè, judicium sibi manducat. *Can. sicut Judas. 68. de Consecr. dist. 2.*

Quæres *tertiò*. An sit præceptum sumendi Eucharistiam?

R. *1mo*. Non solum est præceptum Ecclesiæ sed etiam Christi, quo omnes quantumcunque perfecti, tenentur sumere Christi corpus. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis. Gloss. in Clement. ad nostrum. de heret.*

R. *2do*. Tempus Ecclesia determinat præcipiendo: ut omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, suscipiat reverentè ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum,

nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum. *Cap. omnis utriusque. 12. de Pœnit. & remiss.*

R. *3^{io}*. Qui recedunt de corpore, necessario vitæ suæ Viatico non sunt defraudandi. Et quamvis hoc Sacramentum non sit necessitatis, tamen concedendum est decedentibus etiam interdici tempore. *Cap. quod in te. 11. de Pœnit. & remiss.* Quin & publicis peccatoribus, qui à Sacra communionem detrahuntur, Viaticum de sæculo transeuntibus, si dignè pœnituerint, non negatur. *Can. Virginibus. 14. caus. 27. q. 1.*

Quæres *quartò*. An consilii Eucharistiæ sæpius sumere?

R. S. August. in *Can. quotidie. 13. de Consecr. dist. 2.* ait: Quotidie Eucharistiæ Sacramentum percipere nec laudo, nec vitupero: omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo & hortor: si tamen mens sine affectu peccandi sit. Interim iste Panis quotidianus est: accipe quotidie, quod quotidie tibi proficit: sic vive, ut quotidie mercaris accipere. *Can. non iste. 56. de Consecr. dist. 2.*

Quæres *quintò*. Quale ad communionem requiritur jejunium?

R. Nullus post cibum & potum quemlibet minimum sumptum missas facere præsumat. *Can. nihil. 16. caus. 7. q. 1.* Sed Sacramenta Altaris non nisi à jejuniis celebrentur. *Can. Sacramenta. 49. de Consecr. dist. 1.* Et quamvis constet, quod quando primum Apostoli acceperunt Corpus & Sanguinem Domini, non eos

acce-

accepisse jejunos : non ideo calumniandum est universæ Ecclesiæ , quod à jejunis semper accipitur ; ex hoc enim placuit Spiritui Sancto , ut in honorem tanti Sacramenti in os Christiani prius Dominicum corpus intraret , quam cæteri cibi. *Can. liquidò. 54. de Consecrat. dist. 2.* Dies autem more Romano à medietate noctis incipit , & in medio noctis definit subsequenti. *Cap. consuluit. 24. de Offic. Judic. delegari.* Post communionem etiam non statim ad communes cibos accipiendos conveniatur. *Can. tribus. 23. de Consecr. dist. 2.*

Quæres sextò. Qualis ad communionem corporis puritas requiritur ?

R. A sordibus incontinentiæ , imò si ex turpi cogitatione vigilantis oritur illusio in mente dormientis , ita , ut quod cogitavit sciens , hoc pertulit nesciens , propter talem pollutionem à Sacro Mysterio eâ die abstinere oportet. *Can. testamentum. 1. dist. 6. 2dò.* Si Panes propositionis non poterant ab iis , qui uxores suas tetigerant comedi , quanto magis Panis ille , qui de cælo descendit , non potest ab his , qui conjugalibus paulò ante hæserè complexibus , violari atque contingi ? Non quod nuptias condemnemus ; hoc enim non dicimus , sed quod eo tempore , quo carnes agni manducaturi sumus , vacare operibus carnis non debeamus. *Can. sciatis. 1. caus. 33. q. 4.*

Quæres septimò. Quæ animæ puritas ad communionem necessaria ?

R. Communicans debet esse immunis imò à peccato mortali , ita , ut nullus sibi conscius peccati mortalis , quan-

tumvis sibi contritus videatur , absque præmissâ Sacramentali confessione ad Sacram Eucharistiam accedere debeat : quod si necessitate urgente Sacerdos peccati mortalis conscius , absque præviâ confessione , eò quod desit copia confessoris , celebraverit , quam primùm confiteatur. *Trident. Sess. 13. cap. 7. 2dò.* Sit mens sinè affectu peccandi venialiter : nam habentem adhuc voluntatem peccandi gravari magis dico Eucharistiæ perceptione quam purificari. Et ideo quamvis quis peccato mordeatur , peccandi non habeat de cæterò voluntatem , & communicaturus satisfaciat lacrymis & orationibus , & confidens de Domini miseratione , qui peccata piæ confessioni donare consuevit , accedat ad Eucharistiam intrepidus & securus : sed hoc de illo dico , quem Capitalia & mortalia peccata non gravant. *Can. quotidie. 13. de Consecr. dist. 2.*

Quæres octavò. Qualis ad communionem requiritur devotio ?

R. Hæc tria habere debet , qui vult accipere corpus Christi : timorem filialem , fidem & dilectionem : timorem docet Apostolus : *Qui manducat , & bibit indignè , judicium sibi manducat , & bibit :* Fidem edocet nos sermo Domini dicens : *Hoc est Corpus meum.* Et cum anima fidem habet his dictis , & considerat magnificentiam gloriæ ipsius , & admiratur nimietatem humilitatis , quomodo talis ac tantus obediens fuit Patri usque ad mortem pro nostra vita , provocatur ad affectum & dilectionem ipsius & DEI Patris , qui unico Filio non pepercit , sed pro nobis omnibus

tradidit illum, Talem affectum & fidem præparare debet in animo suo is, qui Panem & Calicem Domini percipit. *Can. timorem. 25. de Consecr. dist. 2.*

Quæres nono. Quinam à S. Communionem accendi?

R. 1mo. Parvuli usu rationis carentes nulla obligantur necessitate ad Sacramentalem Eucharistiæ communionem. Neque tamen ideo damnanda est antiquitas, si cum morem in quibusdam locis aliquando servavit. *Trident. Sess. 21. cap. 4.*

2do. Amentibus à nativitate non est dandum hoc Sacramentum: bene tamen in articulo mortis iis, in quibus, cum erant rationis compotes, apparuit devotio hujus Sacramenti.

3to. Nulli existenti in mortali crimine notorio & manifesto impertienda est Eucharistia. *Can. pro dilectione tua. 95. de Consecr. dist. 2.*

4to. Non prohibeat dispensator manducare pingues terræ, hoc est, divites in peccatis, sive peccatores, & hoc si occulti sunt, sed exactorem moneat timere, id est, DEUM, qui reverà exactor est, inquirendo merita singulorum. *Can. non prohibeat. 67. de Consecr. dist. 2.*

Quæres decimo. An Communio sub utraque specie danda?

R. Licet in primitiva Ecclesia hujusmodi Sacramentum reciperetur à fidelibus sub utraque specie: tamen hæc consuetudo ad evitandum aliqua pericula & scandala est rationabiliter introducta, quod à confitentibus sub utraque specie, & à Laicis tantum sub specie Pa-

nis accipiatur. Cum firmissimè credendum sit, & nullatenus dubitandum integrum Christi corpus & Sanguinem tam sub specie Panis, quam sub specie Vini contineri. *Concilium Constantiense. Sess. 13.* Ubi sub pœna excommunicationis prohibetur, ne ullus Presbyter populum sub utraque specie communitet. Hoc præceptum Ecclesiasticum non repugnare præcepto divino: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem non habebitis vitam in vobis,* probat *Trident. Sess. 21. cap. 1.*

Quæres undecimo. Cujus est Eucharistiæ dispensare?

R. 1mo. In Sacramentali sumptione semper in Ecclesia DEI mos fuit, ut Laici à Sacerdotibus communionem acciperent, Sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent. *Trident. Sess. 13. cap. 8.* *2do.* Ordinarius Minister Eucharistiæ dispensans est Presbyter Parochialis, Religiosi, qui Clericis aut Laicis Sacramentum Eucharistiæ non habità Parochialis Presbyteri licentiâ speciali, præterquam in casibus à jure expressis, vel Privilegiis à Sed. Apostolic. concessis eisdem, ministrare præsumserint, ipso facto excommunicationis Sententiam incurrunt, per Sedem Apostolicam duntaxat absolvendi. *Clement. 1. de Privileg.*

Quæres duodecimo. Quis Sacræ Communionis effectus?

R. Illos expressit *Trident. Sess. 13. cap. 2.* Sumi autem voluit hoc Sacramentum tanquam Spiritualem animarum cibum, quo alantur & confortentur viventes vitâ illius, qui dicit: *Qui manducat me,*

& ipse vivet propter me, & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præfervemur. Pignus præterea id esse vo-

luit futuræ nostræ gloriæ & perpetuæ felicitatis, adeoque symbolum unius illius corporis, cujus ipse caput existit.

§. Sextus.

Sacrificio Missæ.

Quæres primò. An detur in Ecclesia Sacrificium?

R. Una est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omninò salvatur, in qua idem ipse Sacerdos est Sacrificium JESUS Christus, cujus corpus & Sanguis in Sacramento Altaris sub speciebus Panis & Vini veraciter continentur. Cap. firmiter. 1. de Summ. Trinit.

Quæres secundò. Qualiter in Missa vel consecratione est Sacrificium?

R. Sicut cœlestis Panis, qui verè Christi caro est, suo modo vocatur corpus Christi, cum reverà sit Sacramentum corporis Christi, illius videlicet, quod visibile, palpabile, mortale in cruce est suspensum, vocaturque ipsa immolatio carnis, quæ Sacerdotis manibus fit, Christi passio, mors, crucifixio, non rei veritate, sed significante mysterio. Can. hoc est. 48. de Consecr. dist. 2.

Quæres tertio. An idem sit Sacrificium cruentum in cruce, quod incruentum in Missa?

R. Una est Hostia, & non multæ. Quomodo una, & non multæ? quia

semel oblatus est Christus. Hoc autem sacrificium exemplum est illius, idipsum & semper idipsum. Can. in Christo. 53. de Consecr. dist. 2. Hæc salutaris victima illam nobis mortem unigeniti per mysterium reparat, qui licet resurgens à mortuis jam non moritur, & mors ei ultra non dominabitur; tamen in semetipso immortaliter & incorruptibiliter vivens pro nobis in hoc mysterio moritur. Can. quid sit Panis. 73. de Consecr. dist. 2.

Quæres quarto. Cur iteratur roties idem Sacrificium?

R. Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel passus in carne per unam eandemque mortis passionem semel salvaverit mundum: quia profectò Sapientia DEI Patris pro multis causis necessarium hoc providit. Primò quidem, quia quotidie peccamus: ideo quotidie Christus pro nobis mysticè immolatur, & passio Christi in ministerio traditur, ut qui semel moriendo mortem vicerat, quotidie recidiva delictorum per hæc Sacramenta corporis & Sanguinis peccata relaxet. 2dò iteratur hoc mysterium ob commemorationem

N n 3 passio-

passionis Christi, sicut ipse ait: *Hoc facite in meam commemorationem* &c. semper enim mors Christi pro sæculi vita posteris nuntianda est, ut discant, quã charitate dilexit suos, qui pro eis mori dignatus est, cui omnes vicem debemus rependere charitatis: quia ad hoc nos prior dilexit, cum essemus gehennæ filii, ut diligeremus eum à morte jam liberati. *Can. iteratur. 71. de Consecrat. dist. 2.*

Quæres quintò. In qua parte Missæ essentia Sacrificii consistit?

R. In sola consecratione. Nam per reliqua omnia, quæ in Missa dicuntur laus Deo defertur, oratione petitur pro populo, pro Regibus, pro cæteris. Ubi venit, ut conficiatur Venerabile Sacramentum, jam non suis sermonibus Sacerdos, sed utitur sermonibus Christi. *Can. Panis. 55. de Consecr. dist. 2.* Sacerdos autem in persona Christi loquens conficit hoc mysterium. *Concil. Florent. in Decret. union.*

Quæres sextò. An unam speciem sine alia consecrare liceat?

R. Negativè. Quia divisio unius ejusdemque mysterii sine grandi Sacrilegio non potest provenire. *Can. compertimus. 12. de Consecr. dist. 2.*

Quæres septimò. An in singulis Sacrificiis communicandum?

R. Affirmativè. Nam quale erit illud Sacrificium, cujus nec ipse sacrificans particeps esse cognoscitur? Ergo modis omnibus est tenendum, ut quotiescunque sacrificans corpus & Sanguinem Domini nostri JESU Christi in Altari immolat, toties perceptionis corporis &

Sanguinis Christi participem se præbeat. *Can. Relatum. 11. de Consecr. dist. 2.*

Quæres octavò. An Sacrificium imperfectum per alium Sacerdotem suppleri debeat?

R. Cum à Sacerdotibus Missarum tempore Sancta mysteria consecrantur, si ægritudinis acciderit quilibet eventus, quo cœprum nequeat consecrationis expleri mysterium, sit liberum Presbytero alteri consecrationem exequi officii cœpri. *Can. nihil. 16. caus. 7. q. 1.*

Quæres nonò. Quo tempore, loco, quibus cœremoniis celebrandum?

R. Missæ ante horam diei tertiam non sunt celebrandæ: quia & eadem hora Dominus Crucifixus est, & Spiritus S. super Apostolos descendisse legitur. *Can. nocte. 48. de Consecr. dist. 1. Trident. Sess. 22. in Decret. de observ. in celebr. Miss.* Prohibet ne Sacerdotes aliis quàm debitis horis celebrent.

2dò. Non est permittendum, ut in privatis domibus, atque omninò extra Ecclesiam, atque ad divinum tantum cultum dedicata oratoria ab Ordinariis designanda Sanctum hoc Sacrificium à Sæcularibus aut Regularibus quibuscunque peragatur. *Trident. loc. cit.* Satius est Missam non cantare, aut non audire, quàm in illis locis, ubi fieri non oportet, nisi pro summa contingat necessitate. *Can. sicut. 11. de Consecr. dist. 1.*

3tò. Non alios ritus aut alias cœremonias, & preces in celebratione Missarum adhibere debent Sacerdotes, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti & laudabili usu receptæ fuerint. *Trident. loc. cit.*

Quæ-

Quæres decimò. Quoties de die Sacrificandum?

R. Sufficit Sacerdoti unam Missam in die una celebrare: quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Nec modica res est unam missam facere, & valde felix est qui unam dignè celebrare potest. *Can. sufficit. 53. de Consecrat. dist. 1.* Excipitur Natalis Domini, quando tres Missæ celebrari possunt. *cap. consulisti. 3. de celebr. Miss. Cujus significationem dat Gloss. in can. nocte. 48. de Consecr. dist. 1.*

Quæres undecimò. An licitum Sacerdoti accipere stipendium?

R. Affirmativè. Dummodò moderatum. Cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur, nec non importunas, & illiberales elemosynarum exactiones potius quam postula-

tiones, aliæque hujusmodi, quæ à Simoniaca labe, vel certè à turpi questu non longè absunt, omninò ab Ordinariis prohiberi jubet *Trident. in decret. de observ. in celeb. Miss.*

Quæres duodecimò. An uno Sacrificio pluribus obligationibus satisfieri possit?

R. Negativè. Si pro pluribus Missis plura stipendia quantumcunque incongrua & exigua collata fuerint, tot Missæ celebrandæ, quot ad rationem elemosynæ præscriptæ fuerint, etiamsi Ordinarius præscripserit elemosynam congruam juxta qualitatem loci, personarum ac temporum: ita ut alioquin ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant, quinimò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur. *Urb. in. VIII. in constit. innovata ab Innoc. XII.*

§. Septimus.

D E

Auditione Missæ.

Quæres primò. An præceptum audiendi missam?

R. Missas die Dominico Sæcularibus totas audire speciali Ordine præcipimus. *Can. missas. 64. de consecr. dist. 1.* quod ad dies festivos extenditur. *Cap. licet. 3. de feriis. cap. ut Dominicus. 2. de Parochiis.*

Quæres secundò. Quinam hoc præcepto tenentur?

R. Omnes fideles usu rationis capa-

ces, quin & Episcopus sinè Missâ vel celebratâ vel auditâ non decet transire ullum diem absque causa rationabili. *Cap. fin. de privil. in 6.*

Quæres tertio. Qualiter fideles ad Missam accedere debent?

R. Sit ad Ecclesiam humilis & devotus ingressus, sit in eis quieta conversatio, DEO grata, inspicientibus placida, quia decet domum Domini Sanctitudo, decet, ut cujus in pace factus

factus est locus, ejus cultus sit cum debita veneratione pacificus. *Cap. decet. 2. de immunit. Eccles. in 6.*

Quæres *quartò*. Qualis in Missa requiritur attentio?

R. Requiritur attentio ad minus virtualis, & ut corporaliter missæ interessendo nihil exterius faciant; quod tali repugnat attentioni. De parte missæ loquitur *can. Apostolica, 68. de consecrat. dist. 1.* Dum Sancta Evangelia in Ecclesia recitantur, Sacerdotes & cæteri omnes præsentés non sedentes, sed Venerabiliter curvi in conspectu Evangelii stantes Dominica verba attentè audiant, & fideliter adorent.

Quæres *quintò*. An tota, missa audienda?

R. Tota, ita ut ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non præsumat. Quod si fecerint, ab Episcopo publicè confundantur. *Can. Missas. 64. de consecr. dist. 1.* Satisfacere præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor simul à diversis celebrantibus audit, damnatum est ab Innoc. XI. prop. 53.

Quæres *sextò*. Ubi missa audienda?

R. Jure cautum est diebus Dominicis & festivis Parochianos teneri audire missam in eorum Parochiali Ecclesia: nisi forsitan ex honesta causa ab ipsa Ecclesia se absentarent. *cit. cap. ut in Dominicis. de paroh. Extray. vices. intercom. de treug. & pace. Trident. in cit. decret. de observ. in celebr. Miss.* Præcipit moneri populum, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis & majoribus festis accedat. Ideo S. Au-

gust. in *Can. & hoc attendendum de consecr. dist. 2.* prohibet missas particulares, quæ per dies solemnes à Sacerdotibus fiunt, ita in publico fieri, ut propter eas populus à publicis missarum solennibus, quæ horâ tertiâ canonicè fiunt, abstrahatur.

Quæres *septimò*. An Parochianus in foro conscientia tutus, qui diebus Dominicis & festivis missam extra Parochialem audit Ecclesiam?

R. Suppositis privilegiis & Generali consuetudine, quæ vim privilegii habet, *cap. cum dilectus. 5. de consuetud.* nullam meretur censuram, qui docet, nullum in foro conscientia teneri parochia suæ interesse ad missam audiendam. Ita Alexand. VII. in speciali Decreto Anno 1659. die 30. Januar. emanato.

Quæres *octavò*. An præceptum audiendi Missam graviter obliget?

R. Affirmativè. Colligitur ex Verbo: *Præcipimus, in cit. Can. Missas.* Quod præcipitur, imperatur, quod imperatur, necesse est fieri, si non fiat, pœnam habet, ubi præceptum datur, necessitas est servientis. *Can. quisque. 3. caus. 14. q. 1.*

Quæres *nondò*. An per solam audicionem Missæ & feriacionem ab operibus servilibus satisfiat præcepto de die festo Sanctificando?

R. Minimè gentium, sed die Dominico nihil aliud agendum est, nisi Deo vacandum, nulla operatio in illa die Sanctâ agatur, nisi tantum Hymnis & Psalmis & Canticis Spiritualibus dies illa tranfigatur. *Can. jejunia, 16. de Consecr. dist. 33.*

dist. 3. Aurea sunt verba Imperatoris in *l. fin. C. de feriis.* Dies festos Majestati altissimæ dedicatos nullis volumus voluptatibus occupari, nec ullis exactio- num vexationibus profanari. Domini- cum itaque diem ita semper honorabi- lem decernimus & venerandum, ut à cunctis executionibus excusetur, nulla quenquam urgeat admonitio &c. Nec hujus tamen Religiosi diei otia relaxan- tes obscænis quenquam patimur volu- ptatibus detineri. Nihil eodem die sibi vendicet scena theatralis &c. amissionem militiæ, proscriptionemque patri- monii sustinebit, si quis unquam hoc die spectaculis interesse præsumpserit, &c.

Quæres *decimò.* Quinam à Missa excludendi?

Re. Trident. in cit. Decret. de observ. in celebr. Miss. Præcipit: neminem, qui publicè & notoriè criminofus sit, aut Sancto Altari ministrare aut Sacris interesse permittant. *In cap. 2. de Paroch.* Mandatur, ut Dominicis & Festivis diebus Presbyteri, antequam Missam celebrent, plebem interrogent, si alterius parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contempto Presbytero ibi velit Missam audire: quem si invenerint, statim ab Ecclesia abjiciant, & ad suam Parochiam redire compellant. Idem repetit. *Can. in Dominicis. 4. caus. 9. q. 2.*

Quæres *undecimò.* An Parochus sin-

gulis diebus Dominicis & festivis Parochianis Missam applicare teneatur?

Re. Cum præcepto divino iis, quibus animarum cura commissa est, mandatum sit pro ovibus suis sacrificia offerre, *S. Congreg. Conc. Trident.* interpretum Anno 1681. declaravit: si reditus pingues, singulis diebus Dominicis & festivis, si verò tenues, saltem diebus festivis sacrificium applicandum esse.

Quæres *duodecimò.* An famuli excusentur, qui ex mandato Domini ab auditione Missæ impediuntur?

Re. Negativè. Constat ex *Can. an putatis. dist. 86.* ubi Dominus die festo servos fortasse magis ad Ecclesiam festinantes secum pertrahens, ad venationem dicitur voluptatibus suis peccata accumulare aliena, & reum se facere tam suo delicto quàm perditione servorum.

Cæterùm fidelem ab auditione Missæ diebus Dominicis & festivis impotentia physica vel moralis excusat, ob quam sine magna difficultate Missæ interesse non possit. Huic tractatui finem impo- nentes cum *Gloss. in cit. Can. semel. 52. de Consecr. dist. 2.* Ita Eucharistiæ Authorem precari placet:

Quos recreas JESU tam Sacri
corporis esu,

A vitiiis munda sacratì Sanguinis
undâ.

